

- * Ternski se je namenil izdati svoje česke pesme.
- * Spis skrivnega svetovavca Tegoborskega pod naslovom: „Produktivne sile Ruske“ je pisatelj Šimanovski v poljsko prestavil.
- * Francoska vlada je dovolila za šolo poljsko v Parizu 10.000 frankov pripomoči.
- * Slavni pridigar P. Mansvet Šmajdek, frančiškan, pripravlja svoje slovenske pridige za natis.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Rišane pri Kopru v Istrii. Po naši majhni pa kaj prijetni dolini rečica Rižana (Risano) teče. Čeravno je dolina le 4 ure dolga, vendar omenjena rečica 30 mlinov goni, med katerimi so nekteri tako veliki, da jim je malo enacih v deželi. Ravno sedaj je velik in lep mlin gosp. Antona Čekada dodelan. Mojster Matija Dolničar (doma na Glincah pri Ljubljani) se je pri tem delu tako skazal, da zasluži zavolj njegove umetnosti očitno pohvaljen biti. Melje ti mlin večidel za Terst in Koper. Dosto živi ljudi o ti vodi, ki kruh pekó in ga v Terst prodajajo. Kteri jezik pa tū ljudje govoré, je teško razločiti; ena beseda je slovenska, druga pokazena laška, tako da človek, ki pervikrat tū sém pride, jih ni v stanu razumeti, ako zraven slovenskega tudi laškega jezika ne ume. Šola je, hvala Bogú! sedaj le slovenska, čeravno nekteri nevedni ljudje terjajo, naj bi se mladina, ki celó nobenega jezika ne zná, še deset družih učila. Ako bi se kaj tacega dovolilo, ne pridemo nikdar iz Babelnove zmešnjave, in naj bi se učenik še tako s slovensino vbijal, bi vendar le prazno slamo mlatil; otroci bi v šolo hodili, pa bi se ne enega jezika ne naučili.

Leop. Kančnik.

Iz Doline na Teršaškem. Breg je še zmiram tista stara mati dobre Beržanke in rodi dovolj sladkega in močnega vina. Ker bi utegnil kdo misliti, da nam je sladko vince že poteklo, naznanim, da ga je v Bregu gotovo še dobiti čez 10.000 veder, in sicer: čerbar dobrega belega po 8 do 9 fl., černega po 8 do 10 fl., prav dobrega močnega refoska po 11 do 12 fl. Tista goveja bolezn, ki se je zadnji mesec lanskega leta pri nas začela in veliko škodo prizadjala, je, hvala Bogú, o novem letu jenjala.

J. K.

Iz Ajdovšine. Tudi pri nas smo obhajali srečno odverneno nevarnost, ki je žugala življenju presvitlega cesarja, s sv. mašo in zahvalno pesmijo. Posestnik in kerčmar France Baloh je zvečer razsvetlil svojo hišo in na enem srednjem oknu razpostavil podobo cesarjevo, na drugem se je lesketal spis „živio Franc Jožef“. L.

Iz Frauheima 4. marca. Bog vé, kaj ima iz letošne neredne zime priti; ljudi že zdaj hočejo bolehati. Nektere kmete že skerbí, če jim kerme in stelje popred ne zmanjka kakor bo zime konec, ki se je tako pozno začela. Zraven tega so naše lahkoverne kmete še nekteri babji preroki vedno z grozovitim Turkom strašili! Tudi Vam povém, da pri nas vsakemu domoljubu veselja serce poskakuje, da so naš cesar po Božji pomoči še pri življenji ostali. Z Bogom! Fr. D. *)

Iz Gojzda nad Kamnikom. Na višjih krajih Kamniške okolice, kakor na Gojzdu, v Luči in na Černevcu se je pretečeni mesec toliko snega naletelo, da tukajšni prebivavci že od leta 1830 takšnega ne pomnijo. Na enih krajih, kjer ga je burja skup nanosila, doseže visokost 3 sežnjev, drugej je sploh po sežnju visok. V Luči pri Raku, mejaču med Krajskem in Štajarskem je celó 9 pedí visok. V spričo rečenega Vam pričujočo žalostno prigodbo podam. Šimen Urh, po domače Kveder, iz Spodnjega Hriba Nedeljske fare nad

Kamnikom, je dva dni zaporedoma čez Černevec v Gornji Grad na Štajarsko vozil; ko je 18. dan p. m. zopet v Štajarsko peljal, se revčik javoljne ni nadjal, da je bila zadnja pot! Ni ga bilo nazaj. Na Černevcu je v snegu obležal, ter zmerznjen svojo dušo izdihnul. Vdova s 5 otroci joka po njem! — Ta prigodba je zlo tisti enaka, ki se je nad Krajnjem na Gojzdu zgodila. Gojžan.

Iz Ljubljane. Ker je slovensko društvo v Ljubljani svoje v poslednjem občenem zboru sklenjene slovnstvine naloge doveršilo in ker se je nadepolno društvo sv. Mohora v Celovcu v skor enakem namenu za izdajanje koristnih slovenskih knjig lani začelo, je jenjalo društvo v Ljubljani. Društveni odbor je tedaj — z zadovoljnim ozirom na doveršene koristne dela slovenskega društva — v svoji poslednji seji vsled društvinih postav knjige in rokopise (kakor rokopis dodelanega nemško-slovenskega besednjaka, povestnice slovenskih dežel itd.) izročil tukajšni c. k. bukvarnici, proti tem, da se tū shranijo za kadajšno primerno rabo, — vsi spisi, kakor družbini zapisniki, dopisi, računski zapisi, postave itd. pa grejo v tukajšni muzej; tiskarni dolgov, ki jih društvo še ima, naj se poravnajo na primerni poti s tem, kar je zaloga društvu lastnih za prodaj namenjenih bukev vredna; kar čez poplačanje dolgov ostane in se iz prodanega zemljovida in zemljopisa skupi, naj se odrajta kot honorar gosp. spisatelju omenjenih del; če bi se utegnilo še kaj družega skupiti, naj se to oberne v prid podkovijski in živinozdravniški šoli.

To da podpisani bivši odbor s tem pristavkom na znanje: naj tisti gospodje, ki so do zadnjega časa letnino društvu odrajtovali, prejmejo za polovico prodajne cene, namreč proti odrajtivilu 20 kr., zemljopis in zemljovid pri gosp. Brus-u.

Odbor bivšega slov. društvo v Ljubljani 9. februarja 1853.

Iz Ljubljane. Ravno naznani gosp. deželni poglavar, da bo danes, ker bojo Njih c. k. veličanstvo pervikrat po prestani bolezni se v stolno cerkev sv. Štefana na Dunaji peljali, tudi v Ljubljani ob desetih slovesna maša z zahvalno pesmijo, da je vsegamogočni Bog presvitlemu cesarju sopet ljubo zdravje dodelil.

Novičar iz mnogih krajev.

Svetli cesar se bo danes pervikrat po srečno prestani bolezni v stolno cerkev sv. Štefana peljal. — Za novo Dunajsko cerkev se je nabralo že 329.961 fl. 38 kr., 20 zlatih frankov in 106 cekinov. — Postavo za oprosteno zemljiš od nekdanje podložnosti na Ogerskem, Horvaškem, Slavonskem in Vojvodini so podpisali cesar 2. dan t. m. — Po novi postavi zamorejo prostovoljci že s 17. letom v vojaški stan stopiti, ako so dosto močni za to. — Gosp. Bruk je po sklenjenem kupčijnem zdruztvu med austrijsko in prusko vlado iz Berolina že na Dunaj prišel. — Turška vlada se je vdała vsemu, kar je naša vlada od nje terjala, namreč: Černogora ima v vsem ostati, kakor je pred vojsko bila; austrijski beguni, ki služijo v turški armadi blizo mej austrijskega cesarstva, se morajo zavarovati dalječ proč, na ertah Kleka in Sutorine ne sme turška vlada nič početi, kar bi utegnulo cesarsko vlado zdražiti; s kristjani v turških deželah se ima človeško in pravično ravnati; austrijskim podložnim po Turcih vkradeno ali acer silovito vzeto blago in denar se jim ima poverniti; na ti dolg je turška vlada berž poltretji milion piastrov odrajtala. — Sv. oče papež pride vendarle kronat cesarja Napoleona; že nek pripravljajo stanovanliše za-nj v cesarskem poslopji. Napoleon je vedno s stražo obdan, ki ga varje kakega napada; ta straža obstoji iz 50 hrabrih Korsikancev, kterih polovica podnevi, polovica pa ponoči stražo opravlja,

*) Zaželjene reči smo poslali.

Vred.

da nobeden ne more do njega, ki ni dobro znan. — Naša vlada terja od angleške, da naj pervaka evropskih prekucij Košuta in Mazzini-ta odpravi iz Angleške dežele, od kodar plamen vstaje mečeta v Austrio; dosihmal se angleški ministri odtegujejo ti spolnitvi.

Klepec.

(Dalje.)

Še ni vmolknul, pride posel
Poslan od vojske zunej grada;
Pred Hasan-aga plaho stopi,
In te besede Turku reče:
»Moj knez, oblastnik tega grada,
»Ki spodej čaka s vojsko silno,
»Me pošlje k tebi, hrabri Turek!
»Odkup visokocen ponujat.
»Kar je bogastva v gradu tukaj
»Vse tvoje in tovaršev bodi,
»I kadar se domu podaste,
»Hodite mirno brez potere,
»Ako mu hčerko izpustite!«
To rekši, nisko se prikloni,
Zahrohota se aga silni,
Zahrohota se tovariš,

Potegne sabljo izza pasa,
Ohé ušesi mu odseka.
In te le zagromi besede:
»Na to za svojo pot, zdaj pojdi!
»I knezu svojemu poroči,
»Kak so v časti poslanci taki.«
I temu še dostavi tole:
»Ker mi za hčerko grad ponuja,
»I pot do doma brez potere,
»Mu jaz obljubim grad i hčerko,
»Če z mečem se poskusi z mano,
»Al sam, al pa junakov eden,
»Če kilav je, njegove vojske.
»Pod gradom spodej, v ravnem polji,
»Naj čaka ure čerttinko,
»Če mu sladé obeti moji.«
To reče ter oberne herbet,
Iz grada sunejo poslanca.
Ko vgleđa knez v kervi poslanca,
Se zaroti v osveto strašno,
Se zarotijo vsi snubači,
Roti se ž njimi cela vojska.
Pa kako derzno serce splahne,
Ko poročila razodene
I boj čez ure čerttinko!
(Dalje sledi).

Danilo I. knez Černogorski.

Po smerti vladika Petra Petrovića II. je Danilo lani nastopil vladarstvo Černogore, majhno scer, pa po njeni legi in okolnostih sedanjih sila važne slavjanske dežele. Prednik njegov, kakor naši bravci že vejo, je imel deželsko in duhovno oblast v svojih rokah in se je imenoval „vladika Černogorskega“. Za svojega naslednika je določil Danila. Danilo, sin iz Napoleonovih vojsk slavno znanega Stanko-ta, je bil ravno na poti v Petrograd na Rusovsko, da bi se ondi za duhovski stan pripravljaj, kar nenadoma umerje vladika Peter. Danilo se podá berž domú, kjer ste se med tem že dvé stranki osnovali; predsednik starašinstva Pero je bil eni, drugi pa Juri za vladika zaželj. Danilo, pridši domú, si z modro obnašo kmalo serca Černogorcev pridobi, in ker stranki čujete, da ruski car hoče, da se izpolne volja umerlega vladika, se zedinite o tem: naj bo Danilo vladika prihodnji.

Ker pa bi bil sedaj mogel Danilo vendarle v Petrograd iti pripravljat se za duhovski stan, in ker bi bilo utegnulo začasno namestno vladarstvo vendarle nevarno biti za Danila, so glavarji Černogore sklenili: naj se vprihodnje loči deželska oblast od duhovske in Danilo naj bo deželski vladar. Ruski car potrdi ti sklep, in v pismu, ki ga o tem pošlje starašinstvu, imenuje Danila „svetlega kneza Černogorskega“, ga ovenčá z redom sv. Stanislava prve verste, in Černogoro izreče samostojno deželo.

Knez Danilo je scer še mlad, pa iskrene in terdne volje, narod svoj povzdigniti na višji stopnjo omike, po vedah različne verste osrečiti preljubljeno svojo domovino, in doveršiti ali saj pospešiti to, kar je blagodušni njegov prednik začel.

Poglavna skerb mu je osnova šol, naprava cest, vpeljava rednega sodništva in več drugih za Čer-

nogoro novih potrebnih reči. Lanskega oktobra je bil narodni zbor na Cetinju, v katerem je bil na podlagi starega zakonika vladika Petra nov zakonik (nove postavne bukve) osnovan.

V vojski s Turkom je zaostalo — se vé da — vse, kar zamore le početje mirnih časov biti. Ko se bo povernul sopet mir, bo s krepko roko poprijel iskreni knez začeto delo. — Naj bi mu šlo po sreči in brez ovér!